

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

PASVALIO R. PUMPĖNŲ GIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

IŽANGA

Vizito laikas – 2018 m. vasario 26–kovo 1 d.

Vizito tikslas – mokyklų veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Komandos sudėtis ir komandos narių funkcijos:

Milda Sinickienė – vadovaujančioji vertintoja;

Išorės vertintojai: Rimtas Baltušis, Edita Dilienė, Aušra Dulevičiūtė, Aušra Raišienė.

Gimnazijoje mokosi 179 mokiniai: veikia priešmokyklinė grupė, 1–4 klasės, 5–8 klasės I_g–IV_g klasės po 1 komplektą. Kalno ikimokyklinio ugdymo skyriuje mokosi 15 mokinių, dirba viena mokytoja. 20,7 proc. gimnazijos mokinių turi specialiųjų ugdymosi poreikių.

Pirmosios žinios apie mokyklą randamos 1782 m., kai vienuoliai įkuria ir išlaiko mokyklą. 1955 m. išleista pirmoji abiturientų laida, 1970 m. mokykla persikėlė į naujas patalpas, buvo pastatytas priestatas. 2014 m. mokyklai suteiktas gimnazijos statusas. Mokykla ir stadionas renovuoti. Nuo 2002 m. mokyklai vadovauja Alvydas Matuzevičius (III vadybinė kategorija), direktoriaus pavaduotoja ugdymui – Lijana Kvedarienė (III vadybinė kategorija).

Išorės vertintojai stebėjo 63 pamokas, šešias klasių valandėles, gilinosi į mokinių, mokytojų ir specialistų veiklą pamokose, gimnazijos vadovų, mokytojų, klasių vadovų ir aptarnaujančio personalo darbą kabinetuose, koridoriuose ir kitose mokyklos patalpose. Vizito metu išorės vertintojai kalbėjosi su Gimnazijos, Metodinės, Mokinių tarybų nariais, klasių tėvų atstovais, Veiklos kokybės įšivertinimo grupės, Vaiko gerovės komisijos nariais, socialiniais partneriais, klasių vadovais, mokytojais, mokiniais. Analizuoti gimnazijos veiklos, mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai.

STIPRIŲJŲ VEIKLOS ASPEKTŲ APRAŠYMAS, KOMENTARAI

Mokyklos stiprieji veiklos aspektai

1. Gimnazijos mokinių socialumas (1.1.1. – 3 lygis). Veikdami kartu, dauguma mokinių realizuoja saviraiškos poreikius, pažįsta save, formuojasi vertybines nuostatas. Dalyvaudami renginiuose, akcijose, projektuose ir kitose veiklose perima kultūrinės vertybes. Gimnazija bendradarbiaudama su įvairiomis institucijomis ir socialiniais partneriais sėkmingai vykdo bendrus projektus, paveikiai organizuoja socialinę-pilietinę mokinių veiklą, skatinančią socialinį solidarumą, pilietinį ir tautinį aktyvumą. *Išorės vertintojų komanda daro išvadą, kad įvairios veiklos gimnazijoje ir kitose aplinkose sudaro geras sąlygas formuotis visapusiškai asmenybei. Dauguma mokinių nori ir moka bendrauti, bendradarbiauti, pripažįsta kitų teisę būti kitokiems.*

2. Gyvenimo planavimo ugdymas(is) (1.1.1. – 3 lygis). Gyvenimo planavimui gimnazija skiria tinkamą dėmesį. Dauguma mokinių supranta mokymosi vertę – mokosi jų galimybes atitinkančiu pasiekimų lygmeniu, atsakingai įsitraukia į veiklas pamokose. Gimnazijoje paveikiai organizuojamas gyvenimo planavimo kompetencijų ugdymas: vedamos klasių valandėlės apie profesijas, tėvai veda pamokas apie savo profesiją, organizuotos išvykos į įmones ir mokinių tėvų darbovietes, Pasvalio darbo biržą, universitetus ir kolegijas, vedamos karjeros planavimo valandėlės. Į gimnaziją kviečiami universitetų ir kolegijų atstovai, vyksta susitikimai su Pasvalio r. verslininkais, garsiais kraštiečiais, Pumpėnų mokyklos alumnais. *Išorės vertintojų komanda daro išvadą, kad gimnazija sudaro geras sąlygas mokiniams planuoti tolesnį asmeninio gyvenimo kelią.*

3. Gimnazijos sporto pasiekimai (1.2.1. – 2 lygis, išskirtas aspektas – 3 lygis). Individualios mokinių pastangos ir pasiekimai neformaliose gimnazijos veiklose pastebimi, pripažįstami ir skatinami. Mokiniai ar jų komandos dažnai laimi prizines vietas sporto rajono ir respublikos konkursuose, varžybose. Tarptautiniame atvirame Baltijos šalių dziudo turnyre gimnazijos mokiniai užėmė I, II ir dvi III vietas. Už gerus pasiekimus mokiniai giriami ir skatinami: apie jų pasiekimus skelbiama gimnazijos interneto svetainėje, jų tėvai, mokytojai pagerbiami mokslo metų baigimo šventėje. Gimnazijoje mokiniams sudarytos sąlygos lankyti 6 neformaliojo švietimo sporto užsiėmimus, sportuoti vakarais. *Vertintojai daro išvadą, kad gimnazijoje sudarytos geros sąlygos mokinių meninių ir ypač sportinių gebėjimų ugdymui.*

4. Mokinių poreikių pažinimas (2.1.3. – 3 lygis). Mokinių poreikiai gimnazijoje nustatomi gimnazijai priimtinais būdais: klasių vadovų, dalykų mokytojų pokalbiuose su mokiniais ir jų tėvais, atliekant tyrimus. Gimnazijoje laiku pastebimi ir identifikuojami ikimokyklinio ugdymo grupes lankančių vaikų, pradinių klasių mokinių specialieji ugdymo(si) poreikiai. Bendrosios rūpinimosi mokiniais politikos nuostatų įgyvendinimą paveikiai koordinuoja VGK. *Apibendrinus pateiktus duomenis daroma išvada, kad gimnazijos vadovai, mokytojai, klasių vadovai ir specialistai gerai žino mokinių gyvenimo kontekstą ir atsižvelgia į jį organizuodami mokinių ugdymą, todėl mokinių poreikių pažinimas yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.*

5. Gimnazijos specialistų teikiama pagalba mokiniui (2.1.3. – 3 lygis). Gimnazijoje gerai rūpinamasi mokinių poreikių įgyvendinimu. Pokalbiuose mokiniai patvirtino, kad gimnazijoje jie jaučiasi saugūs, žino, kad pagalbos visada gali kreiptis į socialinę pedagogę, klasių vadovus, direktorių. Gimnazijoje tinkamai teikiama specialioji, socialinė pedagoginė, logopedo bei mokytojo padėjėjo pagalba. Pagalbos mokiniui specialistai lanksčiai bendrauja, dalijasi patirtimi. Sprendžiant mokinių problemas, gerai bendradarbiaujama su socialiniais partneriais. Socialinė pedagogė labai gerai pažįsta šeimas, sistemingai bendrauja individualiai su mokiniais, jų tėvais. Gimnazijoje nėra psichologo. Dėl sudėtingesnių psichologinių atvejų, kuriuos pastebi pedagogai, mokiniai ir jų tėvai nukreipiami pas psichologus, dirbančius Pasvalyje. Specialusis pedagogas ir logopedas teikia paveikią pagalbą mokiniams, bendradarbiauja su mokytojais, teikia rekomendacijas bei konsultuoja mokinių tėvus. *Apibendrinus duomenis daroma išvada, kad lankstus gimnazijos pagalbos specialistų, sistemingas VGK komandinis darbas sudaro geras sąlygas visiems mokiniams laiku gauti pagalbą mokantis, spręsti bendravimo problemas.*

6. Santykiai ir mokinių savijauta (2.3.2. – 3 lygis). Mokytojų, administracijos, pagalbos mokiniui specialistų, kitų gimnazijos darbuotojų ir mokinių bendravimo santykius gerai vertino dauguma pokalbiuose su vertintojais dalyvavusių mokinių ir jų tėvų. Vertinimo savaitę per pamokas stebėti geri mokinių ir mokytojų, mokinių tarpusavio santykiai, sudarantys sąlygas mokymuisi, darbingam mikroklimatui, bendravimui ir bendradarbiavimui. 44,4 proc. pamokų mokinių ir mokytojo santykiai išskirti kaip stiprusis pamokos aspektas. *Vertintojai daro išvadą, kad geri mokytojų ir mokinių tarpusavio santykiai stebėtose pamokose lėmė mokinių dalykinių ir bendrųjų kompetencijų ugdymą, darbingumą bei gerą savijautą pamokoje.*

7. Veiklos, įvykiai ir nuotyčiai (2.3.2. – 3 lygis). Mokytojai, siekdami, kad mokymasis būtų kuo įdomesnis, o ugdymosi rezultatai gerėtų, skatina mokinius dalyvauti konkursuose, olimpiadose, varžybose, akcijose. Įvairios veiklos orientuotos į mokinių bendrųjų ir dalykinių kompetencijų ugdymą. Visų klasių mokiniams sudarytos galimybės pasirinkti ir dalyvauti neformaliojo švietimo užsiėmimuose. Mokiniai įsitraukė į Sveikatą stiprinančios mokyklos projekto veiklą. Gimnazistai yra aktyvūs rajono, šalies konkursų ir olimpiadų dalyviai. Prizines vietas laimi rajono matematikos, informatikos, geografijos, jaunųjų kompiuterininkų olimpiadose, meninio skaitymo, dailės, jaunųjų filologų konkursuose. Mokiniai, tėvai, socialiniai partneriai džiaugėsi gimnazijos aktyviu dalyvavimu sportinėje veikloje ir mokinių sporto pasiekimais. *Įvertinus gimnazijos neformaliąją veiklą, galima*

teigti, kad tai stiprusis gimnazijos veiklos aspektas, nes mokiniams sudarytos geros sąlygos ugdyti(s) pozityvios, kūrybiškos, pilietiškos asmenybės bruožus.

8. Gimnazijos ugdymosi aplinkų ergonomiškumas (3.1.2. – 3 lygis). Mokyklos pastatas renovuotas. Mokyklos erdvės tinkamai panaudojamos bendruomenės poreikiams tenkinti, aplinkoje yra jaukumo suteikiančių akcentų. Kabinetų suolai atnaujinti, darbo vietų mokiniams ir mokytojams pakanka, patalpos atitinka higienos normos reikalavimus. Dalyje kabinetų yra galimybių lengvai pertvarkyti erdves ir pritaikyti skirtingiems ugdymo(si) poreikiams. Mokyklos aplinka (patalpų išdėstymas, įrengimas, apšvietimas, vėdinimas ir šildymas) yra patogiai ir palankiai mokytis. *Išorės vertintojai daro išvadą, kad gimnazijos interjero ir erdvių ergonomiškumas sudaro tinkamas sąlygas bendradarbiavimui, individualiai ir bendrai veiklai. Tikslingas bendruomenės veikimas bei savininko pagalba sudarant geresnes sąlygas mokinių poreikių tenkinimui daro teigiamą poveikį mokinių pažangos augimui.*

9. Aktualizuojančios ugdymą edukacinės išvykos (3.2.1. – 3 lygis). Dokumentų analizė, pokalbiai su mokiniais, jų tėvais, gimnazijos interneto svetainėje pateikta informacija apie edukacines išvykas patvirtina, kad mokytojai paveikiai planuoja mokymąsi ne mokykloje bei aktualizuoja ugdymąsi atsižvelgdami į mokinių poreikius bei suteikia mokiniams galimybę įgyti įvairesnės patirties, sieti mokymąsi su savo interesais. Į edukacinių išvykų organizavimą aktyviai įsitraukia bibliotekininkas, socialinis pedagogas. Gimnazijos pateiktos informacijos duomenimis, per mokslo metus mokiniai turi galimybę dalyvauti vidutiniškai 32 netradicinėse veiklose. *Atsižvelgiant į tai, kad edukacinės išvykos vyksta planingai ir reguliariai, yra mėgstamos mokinių, daroma išvada, kad mokymasis ne gimnazijoje yra paveikus.*

10. Gimnazijos tinklaveika (4.2.3. – 3 lygis). Apibendrinti duomenys rodo, kad tikslingi ir įvairūs gimnazijos ryšiai su socialiniais partneriais paveikūs visai gimnazijos bendruomenei. Gimnazija aktyviai bendradarbiauja su Lavėnų socialinės globos namais, Pasvalio r. mokyklomis, Latvijos Bauskės r. Ozolainės pagrindine mokykla. Gimnazija prasmingai bendradarbiauja su Pumpėnų miestelio bendruomene. Ji atvira bendruomenei, sudaro galimybes miestelio gyventojams naudotis sporto, treniruoklių sale. Šilti gimnazijos ir bendruomenės santykiai sutelkia pokyčiams – bendruomenė gimnazijos patalpose padėjo įsteigti vaikų lopšelių-darželį. Kryptingas bendradarbiavimas su Įsikūnijusio žodžio kongregacijos vienuoliais ugdo vertybines mokinių nuostatas. *Giriant gimnazijos bendruomenę už atvirumą socialinei partnerystei, verta pastebėti, kad gimnazijos atvirumas socialiniams partneriams praturtina, aktyvina, ir plečia mokinių formalųjų ugdymą ir neformalųjų švietimą.*

TOBULINTINŲ VEIKLOS ASPEKTŲ APRAŠYMAS, KOMENTARAI

1. Pažangos pastovumas (1.2.1. – 2 lygis). Kiekvieno mokinio įgytų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų visumos lygis mokykloje neišskirtinis. Pastebėtina, kad ugdyti bendrąsias kompetencijas mokytojai planavo beveik visose pamokose, tačiau dažnai šiai ugdymo veiklai stigo nuoseklumo. Mokytojams trūksta įgūdžių ir susitarimų planuojant mokinių bendrųjų kompetencijų ugdymo lūkesčius, identifikuojant esamą kompetencijų lygį bei numatant siektiną pažangą. Pasiekimų vertinimo vidurkis stebėtose pamokose – 2,1 (iš 4). Aspektas „Kiekvieno mokinio pažanga ir pasiekimai“ dažniausiai įvertintas labai gerai ir gerai 33,3 proc. stebėtų pamokų. Daugumoje (66,7 proc.) stebėtų pamokų mokinių pažanga ir pasiekimai buvo patenkinami ar prasti. Stiprus vertinimo ugdant ir kiekvieno mokinio pažangos ir pasiekimų ryšys (koreliacijos koeficientas – 0,92) rodo, kad parinkus tinkamus vertinimo būdus pamokoje, kiekvienas mokinys būtų skatinamas daryti didesnę pažangą. *Pastebėtina, kad pamokose, kuriose nebuvo numatyti konkretūs uždavinio įgyvendinimo kriterijai, mokytojams buvo sudėtinga stebėti ir vertinti kiekvieno mokinio daromą individualią pažangą, todėl pažangos pastovumas vertinamas kaip tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Planuojant pamokas*

verta numatyti konkrečius, pamatuojamus mokymosi uždavinius su vertinimo ir įsivertinimo kriterijais, diferencijuoti užduotis ir tempą, nuolat analizuoti mokymosi sėkmių bei nesėkmių priežastis, naudojant neformaliojo vertinimo strategijas. Tai stiprintų kiekvieno mokinio asmeninę atsakomybę už mokymosi rezultatus, leistų veiksmingiau planuoti tolesnį mokymąsi.

2. Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas (2.2.2. – 2 lygis). Stebėtose pamokose nesistemiškai išnaudotos diferencijavimo ir individualizavimo galimybės. Pokalbiuose mokytojai ir klasių vadovai teigė, kad mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo informaciją naudoja planuodami veiklą pamokoje, informuodami tėvus. Pamokose vertintojai stebėjo įvairių mokymosi stilių, poreikių, nevienodu tempu dirbančių mokinių, tačiau veiksmingas mokymo turinio diferencijavimas fiksuotas 22,2 proc. stebėtų pamokų. Jose mokiniams skirtos diferencijuotos užduotys, leista dirbti pasirinktu tempu. *Vertintojai daro išvadą, kad mokytojams pamokose vertėtų labiau atsižvelgti į mokinių gebėjimus, asmeninius ir ugdymosi poreikius bei interesus ir, organizuojant mokymą(si), tikslingai ir sistemingai teikti mokiniams daugiau galimybių dirbti skirtingu tempu, atlikti skirtingo lygmens užduotis, rinktis skirtingas mokymosi priemones ir informacijos šaltinius. Gimnazijai vertėtų sistemingai dalytis gerąja aktyvaus mokymosi organizavimo patirtimi pamokoje. Tikėtina, kad tai sudarytų geras mokymosi sąlygas visiems mokiniams, didėtų jų atsakomybė ir pasitikėjimas savimi, daugiau mokinių patirtų mokymosi sėkmę.*

3. Vertinimo įvairovė, užtikrinanti mokinių pažangą skatinanti grįžtamąjį ryšį pamokoje (2.4.1. – 2 lygis). Vertinimo ugdant stebėtose 63 pamokose vertinimo vidurkis – 2,1. 30,2 proc. stebėtų pamokų vertinimas ugdant įvertintas labai gerai ir gerai, o 63,4 proc. – patenkinamai. Aukštesnė vertinimo ugdant kokybė nustatyta 1–4 klasėse (vertinimo vidurkis – 2,4). Tai rodo, kad pradinių klasių mokytojai yra geriau įvaldę jaunesniajam amžiui tinkančius vertinimo būdus ir formas. Mokytojai savo profesinę praktiką daugiausia grindė tradicinės (poveikio) paradigmos nuostatomis. Daugumoje (85,7 proc.) stebėtų pamokų vyravo formuojamasis vertinimas, tačiau jo metu sukaupta informacija nesistemiškai naudota apibendrinant išmokimą, koreguojant ir planuojant bei gerinant tolesnį mokinių mokymąsi. Vertinimo įvairovė kaip stiprusis pamokos aspektas fiksuotas 4,8 proc. *Apibendrinus duomenis daroma išvada, kad vertinimo įvairovė pamokose yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Įvairių vertinimo būdų ir formų derinimas stiprintų mokinių pasitikėjimą savimi, sąmoningumą ir atsakomybę, skatintų mokymosi motyvaciją. Tikėtina, kad vertinimas taptų veiksmingesnis, jei vertinant sukaupta informacija būtų reguliariai naudojama užduočių individualizavimui, mokymo(si) koregavimui ir ugdymo(si) planavimui.*

4. Planų gyvumas (4.1.1. – 2 lygis). Planų įgyvendinimas nesistemiškas. 2017–2019 m. strateginio plano dermė su 2017, 2018 metų veiklos planais tinkama, tačiau jų pagrindimas konkrečiais gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo rezultatais yra minimalus. Metų veiklos prioritetai, uždaviniai ir priemonės jiems įgyvendinti dažniausiai yra abstraktūs ir neatspindi gimnazijos unikalumo (dažniausiai kartojasi tos pačios priemonių formuluotės). Gimnazijos 2018 m. veiklos plano tikslai ir uždaviniai iš dalies atspindi gimnazijos UP, dalykų mokytojų ilgalaikiuose planuose ir programose. Stebėta nepakankama darna tarp skirtingo lygio planų, sudėtinga pamatuoti jų įgyvendinimo sėkmę. Planavimas gimnazijoje iš dalies telkia bendram mokymuisi, sėkmingam vadovavimui kiekvieno mokinio mokymuisi ir gimnazijos pokyčiui įgyvendinant Geros mokyklos koncepciją. *Išorės vertintojai daro išvadą, kad planų gyvumas yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Jei gimnazijos tobulinimo prioritetai būtų aiškiai ir konkrečiai atspindėti visuose planavimo dokumentuose, o bendruomenės nariai atsakingai ir nuosekliai įgyvendintų drauge išsikeltus gimnazijos tikslus ir uždavinius, susitarimų dėl ateities laikymasis ir planų gyvumas būtų paveikesnis, mokinių ugdymo(si) ir veiklos kokybė gerėtų. Planuojant gimnazijos veiklą vertėtų bendradarbiauti visoms darbo grupėms, kad tikslai ir priemonės telktų bendruomenę kokybiškesniam pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų įgyvendinimui, skatintų visų mokinių kokybinių mokymosi pasiekimų pokyčius.*

5. Kolegialus mokymasis (4.2.1. – 2 lygis). Gimnazijos mokytojams sudarytos sąlygos tobulinti savo kompetencijas. Mokytojai individualiai renkasi kvalifikacijos tobulinimo renginius. Gimnazijoje atliekama tik kiekybinė jų analizė – kiek mokytojų ir kokias kompetencijas ugdė. Pokalbyje su metodinių grupių vadovais išryškėjo, kad gerosios patirties sklaidos galimybės mokytojams mokytis drauge ir vieniems iš kitų neišnaudotos, mokytojai retai lankosi kolegų pamokose. Gimnazijos strategiją atliepiantys seminarai bei mokymai visiems mokytojams planuojami nesistemiškai. *Vertintojai daro išvadą, kad pamokos stebimos fragmentiškai, sistemingai neanalizuojami pamokos kokybės pokyčiai, nors 2017 ir 2018 m. veiklos planuose kiekvieno mokytojo veiklos kokybė, siekiant veiksmingo ir kokybiško ugdymosi užtikrinimo, yra prioritetinis tikslas. Gimnazijai verta susitarti dėl kryptingo kolegialaus mokymosi, tikslinga mokytojams kiekvienų mokslo metų pabaigoje teikti įsivertinimo anketas, metodinėse grupėse analizuoti kiekvieno mokytojo stipriuosius ir tobulintinus veiklos aspektus ir pagal tai planuoti kryptingą mokymąsi bei kolegialų grįžtamąjį ryšį.*